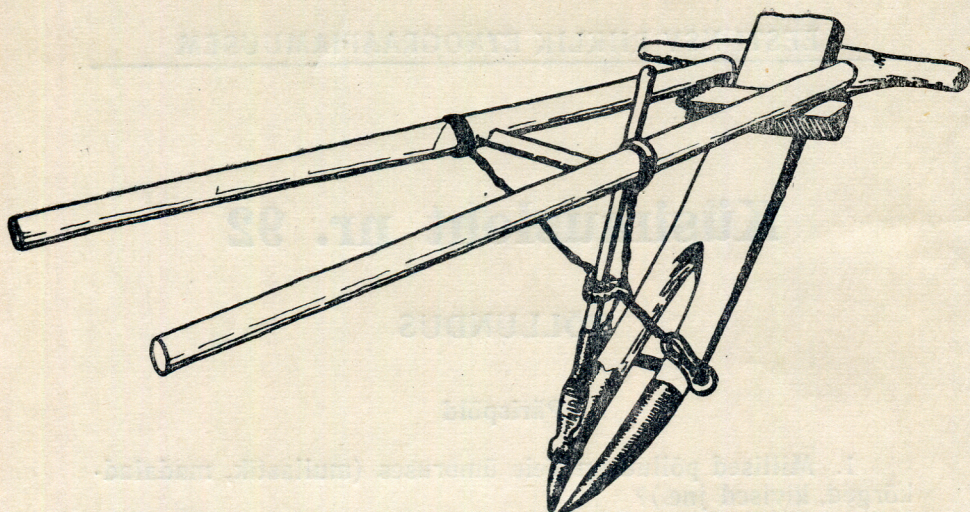

Küsimusleht nr. 92

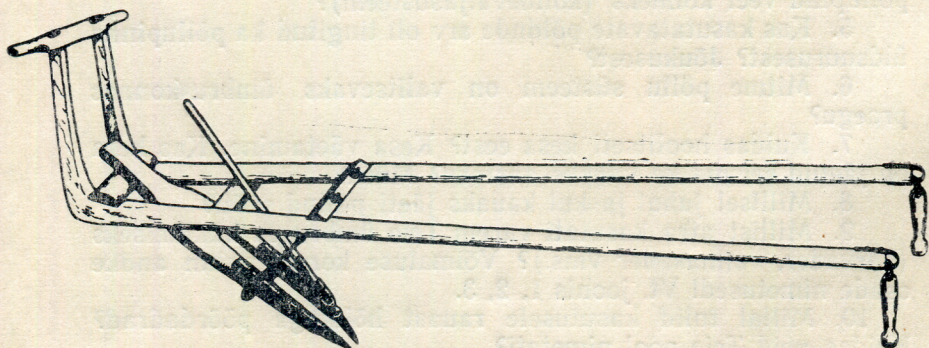
PÖLLUNDUS

Pärispõld

1. Millised põllud on Teie ümbruses (mullastik, madalad-kõrged, kivised jne.)?
2. Missugust maad peeti põlluks kõige sobivamaks? Miks?
3. Kui suure põllupinnaga talu loeti Teie ümbruses jõukaks? Keskmiseks? Kui palju põldu oli saunikul? Popsil?
4. Mitmeks väljaks oli põld varem, näit. tsaariaja lõpul jagatud? Kodanlikul perioodil? Kas mäletate, et kusagil jagati põllupind veel kolmeks (kolmeväljasüsteem)?
5. Kas kasutatavate põldude arv oli tingitud ka põllupinna üldsuurusest? Jõukusest?
6. Mitme põllu süsteem on valitsevaks ümbruskonnas praegu?
7. Kuidas hoolitseti kesa eest? Kesa väetamine. Kas kesa on jäetud seisma ka kaheks aastaks? Miks?
8. Millisel juhul ja kui kauaks jäeti põllud sööti?
9. Millist atra kasutati varem Teie ümbruses kündmiseks (harkader, vannasader vms.)? Võimaluse korral palun andke osade nimetused! Vt. joonis 1, 2, 3.
10. Millal tulid kasutusele rauast hõlmaga pöördadrad? Kuidas neid Teie pool nimetati?
11. Kes valmistas adrad (vanemad ja uuemad) või kust neid osteti?
12. Milliste firmade atru ümbruskonnas kasutati? Milliseid neist peeti paremateks, milliseid halvemateks? Mispärast?
13. Millal künti Teie ümbruses viimati härjadega? Kas nendeks olid vaesemad inimesed?
14. Kas tunti kindlat kevadiste künnitööde alguspäeva (14. aprill)?

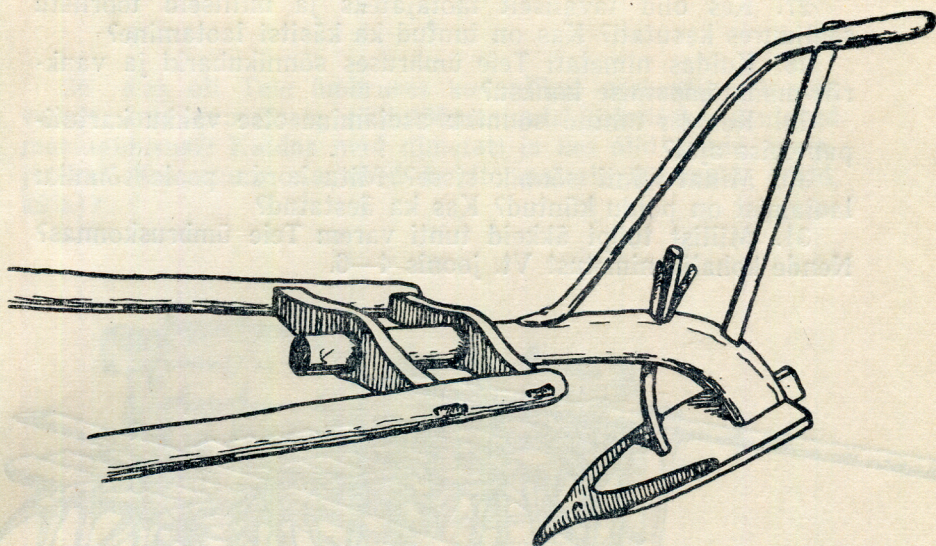
Joonis 1

Joonis 2

15. Millises järjekorras ja ajaliselt millal ning mitu korda künti erinevaid põlde?

16. Kuidas peenendati varem suuremaid mullakamakaid? Hiljem randaaliti? Kas ainult sööti ja kesa?

Joonis 3

17. Milliseid põlde väetati regulaarselt? Kas ainult rukist ja kartulit? Kas igal aastal?

18. Milliseid väetisi peale laudasõnniku tarvitati veel vanasti (turvast, meremuda, puutuhka)? Kas neid tarvitatakse ka praegu?

19. Milliseid kunstväetisi kasutati? Milliste tarvitamine andis paremaid tulemusi? Mispärast?

20. Kas varem veeti sõnnik põllule talgute korras või vedas iga pere eraldi?

21. Kas sõltus talgute korraldamine ka jõukusest?

22. Millal tavaliselt alustati sõnnikuveoga? Oli selleks kindel nädal või koguni nädalapäev?

23. Talgute korraldamine, käik ja tööjaotus.

24. Milliseid erilisi kombeid või uskumusi (näit. viimase koormaga seotud tavad) tuntakse seoses sõnnikuveo-talgutega?

25. Mitu keskmist sõnnikukoormat pidi saama 1 vakamaa (1 ha) põldu?

26. Millal laotati sõnnik (kohe pärast põllulevedamist või lasti teatav aeg enne seista)?

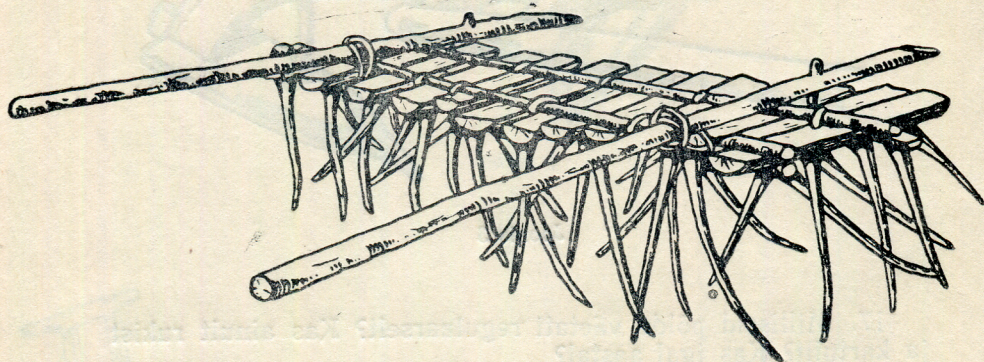
27. Kes olid tavaliselt laotajateks ja milliseid tööriistu sealjuures kasutati? Kas on tuntud ka käsitsi laotamine?

28. Kuidas nimetati Teie ümbruses sõnnikuharki ja vankrilt mahatõmbamise konksu?

29. Kas on tuntud sõnniku asetamine otse vakku kartulipanemise ajal?

30. Millal künti sõnnik sisse? Mitu korda peale sõnniku laotamist on põldu küntud? Kas ka äestatud?

31. Millist tüüpi äkkeid tunti varem Teie ümbruskonnas? Nende kohalik nimetus! Vt. joonis 4—6.

Joonis 4

32. Millal tulid tarvitusele raudpulkadega äkked? Milline oli nende paremus võrreldes puupulk-äketega?

33. Heina- ja viljaniidumasinade, külvi- ja kartulivõtmismasinade ning loorehade muretsemise aeg? Millise maa (firma) masinaid eelistati? Mispärast?

34. Kas jõukamatesse taludesse ilmusid uued põllutööriistad ja -masinad varem? Kas laenati neid kasutamiseks ka vaesematele? Millistel tingimustel?

35. Kas tuli ette uute põllutöömasinate ostmist kahe (mitme) talu peale? Mitmel talul külast nimetatud masinad olemas olid ja mitmel polnud? Millal konkreetselt ostetud?

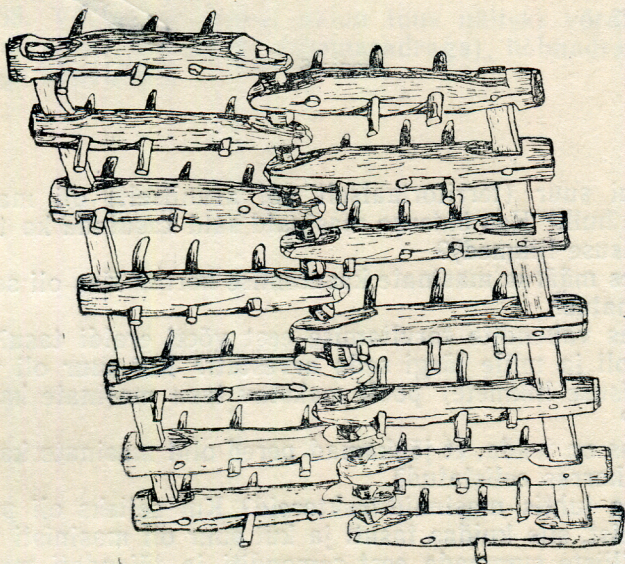
36. Millised on teated kehvemate talude oksjonileminekust uute põllutööriistade soetamiseks talule tehtud laenu pärast?

37. Millal ja kes muretses ümbruses esimese traktori?

* *

*

38. Kas oli Teie ümbruses kodanlikul perioodil või veel varem uute suuremate põllutöömasinate ostmiseks asutatud masinaühisusi? Kuidas neid nimetati ja kes olid nende asutajateks? Kui suure ala need territoriaalselt hõlmasid (vald, küla)?

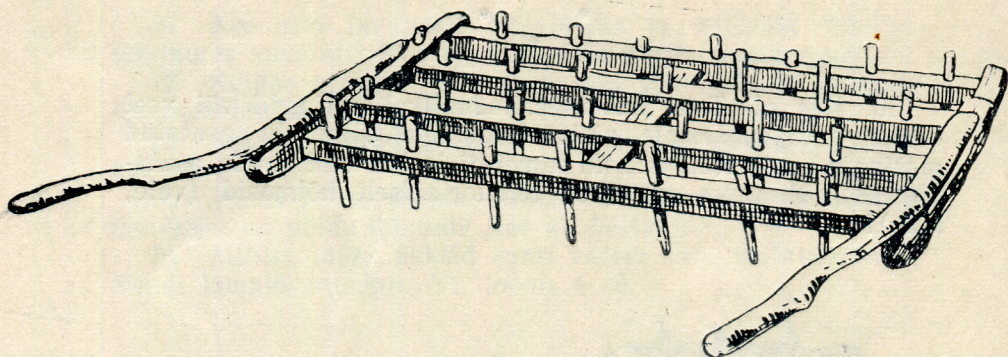
Joonis 5

39. Mis ajast mis ajani ühisus tegutses?

40. Kas ühisuse liikmeks võisid astuda kõik, kes soovisid, või oli selleks kindlalt piiritletud rühmitus (talu suuruse järgi, jõukuse järgi jne.)? Kui suur oli ühisuse liikmete arv?

41. Kust saadi summasid masinate muretsemiseks? Kas liikmemaksudest? Kui suured need olid?

42. Milliseid põllutööriistu ja kui palju (näiteks) ühisus omas?

Joonis 6

43. Kui suur (territoriaalselt või arvuliselt) oli masinakasutajate hulk? Kas ühisuse masinaid said kasutada ka teised (mitte ühisuse liikmed)?

44. Kes määras masinate kasutamise korra? Kas oli selleks vastav juhatus?

45. Kas vahendite tarvitamise eest võeti eraldi tasu? Kui suur see oli ja mille järgi seda arvestati? Kui suur oli teiste (mitte ühisuse liikmete) poolt makstav tasu masinate kasutamise eest?

46. Kas on teada, et jõukamad pered olid masinate kasutamise järjekorras eelistatud?

47. Kes juhtis masinaid-traktoreid? Kui selleks oli palgaline masinist, siis kuidas tasuti ja kui suur oli masinisti tasu?

48. Milliste summade eest remonditi ja täiendati masinaparki?

49. Kuidas hindasid elanikkonna vaesemad kihid masinaühisusi ja nende kasulikkust?

* *

*

50. Millised on erinevused endisaegse ja praeguse (ühis-
majandi põldude) väetamise vahel?

51. Kuidas veetakse praegu sõnnikut põllule (selle mehhaniseerimise aste)?

52. Millised sõnnikuveotalgute traditsioonid kestavad veel tänapäeval? Milliseid muutusi on märgata tööjaotuses?

53. Kas põllurammuks tarvitatakse kohati ka ainult kunst-
väetisi? Selle liigid ja tarvitamise kasulikkus-kahjulikkus?

54. Milliseid põllutööriistu kasutatakse ümbruskonnas õue-
aiamaa harimiseks — kas enamasti endisaegseid traditsioonilisi
riistu — harkader, puupulkadega äke jne. või ühismajandi
põllutöomasinaid? Viimaste kasutamise tingimused!

55. Millega väetatakse kolhoosniku (sovhoositöötaja) õue-
aiamaad?

56. Mitme kultuuri vahel jagatakse õue-aiamaa põllupind?

57. Kui suur on traktorite hulk (HJ-des) ühismajandi põllu-
maa 100 ha kohta?

58. Võimaluse korral palun tuua näiteks võrdlus ühe ha
künni ajast harkadraga (vannasadraga), hõlmadraga ja trak-
toriga kündmisel.

СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО
ВОПРОСНИК № 92

Ladumisele antud 27. XI 1963. Trükkimisele antud 27. XI 1963. Trükipoogiald 0,5.
Trükiarv 200. Tellimise nr. 9160. MB-10028. H. Heidemanni nim. trk., Tartu.
Olikooli 17/19. III